

Pedagoginen johtaminen ammatillisessa koulutuksessa

Opetus- ja ohjaushenkilöstön kysely

Opetus- ja ohjaushenkilöstöltä kerättiin tietoa verkkokyselyllä marras-joulukuussa 2025. Kysely kohdistettiin perustutkinnoissa, ammattitutkinnoissa ja erikoisammattitutkinnoissa työskentelevälle opetus- ja ohjaushenkilöstölle. Tässä arvioinnissa opetus- ja ohjaushenkilöstöllä tarkoitettiin ammatillisten tutkinnon osien opettajia, yhteisten tutkinnon osien opettajia, erityisopettajia ja opinto-ohjaajia.

Kyselyyn vastasi yhteensä 3 473 opetus- ja ohjaushenkilöstöön kuuluvaa henkilöä 123 koulutuksen järjestäjältä. Suurimmillaan yhdeltä järjestäjältä vastauksia saatiin 223 ja yhdeksästä organisaatiosta yksi vastaus. Yhdeksältä kohdejoukkoon kuuluvalla järjestäjällä ei tullut lainkaan vastauksia kyselyyn.

Vastaajista 68 prosenttia oli ammatillisten tutkinnon osien opettajia, runsas kymmenesosa yhteisten tutkinnon osien opettajia, vajaa kymmenesosa erityisopettajia, 6 prosenttia opinto-ohjaajia ja noin kymmenesosa muuta ohjaushenkilöstöä (ks. Taulukko 5). Hieman yli puolet (55 %) vastaajista työskenteli ainoastaan perustutkintokoulutuksessa, ja vajaa kolmannes (30 %) työskenteli sekä perustutkintojen että ammatti- tai erikoisammattitutkintojen parissa. Vastaajista 61 prosenttia oli naisia ja runsas kolmannes (35 %) miehiä. (ks. Taulukko 5). Valtaosa (93 %) oli suorittanut opettajan pedagogiset opinnot (60 opintopistettä tai 35 opintoviikkoa).

TAULUKKO 5. Opetus- ja ohjaushenkilöstön kyselyyn (n = 3 473) vastanneiden pääasiallinen työtehtävä, koulutus, jonka parissa työskentelee sekä sukupuoli

Vastaajien pääasiallinen työtehtävä, koulutus, jonka parissa työskentelee ja sukupuoli		Osuus vastanneista (%)	Vastanneiden määrä (n)
Pääasiallinen työtehtävä (mahdollisuus valita useita vaihtoehtoja)	Ammatillisten tutkinnon osien opettaja	68,2	2 358
	Yhteisten tutkinnon osien opettaja	15	520
	Erityisopettaja	7,7	266
	Opinto-ohjaaja	6,2	216
	Muu	9,6	333
Koulutus, jonka parissa pääasiassa työskentelee	Vain perustutkintokoulutus	54,7	1 892
	Vain ammatti- tai erikoisammattitutkintokoulutus	10,4	360
	Sekä perustutkinto- että ammatti- tai erikoisammattitutkintokoulutus	29,9	1 033
	Muu	5	174
Sukupuoli	Nainen	60,7	2 108
	Mies	35,2	1 222
	Muu tai en halua kertoa	4,1	143

Vastaajia pyydettiin kertomaan, missä tutkinnossa tai tutkinnoissa he pääasiassa opettivat tai ohjasivat. Vastaajan mainitsemat tutkinnot luokiteltiin koulutusaloihin tutkintonimikkeen perusteella. Useasta vastauksesta ei voinut päätellä koulutusala. Monet vastaajat mainitsivat myös usean koulutusalan, joilla he pääasiassa työskentelivät. Usean koulutusalan puolesta vastaavat sekä maininnat yhteisten tutkinnon osien - opettajista yhdistettiin tässä tarkastelussa luokaksi, jossa vastaajat vastasivat usean koulutusalan näkökulmasta. Lisäksi pienen vastaajamäärän vuoksi kasvatusalat ja yhteiskunnalliset alat on jätetty pois taulukosta. AIPE-, TUVA- ja TELMA-maininnat rajattiin myös koulutusalatarkastelun ulkopuolelle. Yleisimmät koulutusalat olivat tekniikan alat (17 %), terveys- ja hyvinvointialat (17 %) sekä palvelualat (15 %) (ks. Taulukko 6). Vastaajien yleisin korkein suoritettu tutkinto oli ylempi korkeakoulututkinto (42 %). Noin viidesosalla vastaajista korkein tutkinto oli ammattikorkeakoulututkinto (21 %) tai ylempi ammattikorkeakoulututkinto (20 %). Enemmistö vastaajista (60 %) oli työskennellyt ammatillisen koulutuksen opetus- ja ohjaustehtävissä vähintään kymmenen vuotta. Runsaalla viidesosalla työkokemusta oli alle viisi vuotta (ks. Taulukko 6). Lisäksi noin kymmenesosalla vastaajista oli opetus- ja ohjaustehtävien ohella pedagogiseen johtamiseen liittyviä kehittämistehtäviä.

TAULUKKO 6. Opetus- ja ohjaushenkilöstön kyselyyn (n = 3 473) vastanneiden pääasiallinen koulutusala, jolla työskentelee, korkein suoritama tutkinto ja työskentelyaika ammatillisen koulutuksen opetus- ja ohjaustehtävissä

Vastaajien koulutusala, korkein suoritettu tutkinto ja työskentelyaika		Osuus vastanneista (%)	Vastanneiden määrä (n)
Koulutusala, jolla pääasiallisesti työskentelee	Tekniikan alat	17,3	578
	Terveys- ja hyvinvointialat	16,9	565
	Koulutusala ei tiedossa	16	535
	Palvelualat	15	504
	Työskentelee usealla koulutusallalla tai YTO-opettajana	12,7	424
	Kauppa ja hallinto	10,1	340
	Humanistiset ja taidealat	4,5	152
	Maa- ja metsätalousalat	4,2	142
	Tietojenkäsittely ja tietoliikenne (ICT)	2,6	86
	Luonnontieteet	0,7	24
Vastaajan korkein suorittama tutkinto	Ylempi korkeakoulututkinto (yliopisto)	1 467	42,2
	Ammattikorkeakoulututkinto	729	21
	Ylempi ammattikorkeakoulututkinto	702	20,2
	ammattillinen tutkinto	197	5,7
	opistoasteen tutkinto	166	4,8
	alempi korkeakoulututkinto (yliopisto)	76	2,2
	ylioppilastutkinto	52	1,5
	tohtorin tutkinto	36	1
	muu tutkinto	34	1
	lisansiaatin tutkinto	14	0,4
Työskentelyaika ammatillisen koulutuksen opetus- ja ohjaustehtävissä	0–5 vuotta	763	22
	6–10 vuotta	615	17,7
	11–20 vuotta	1 083	31,2
	yli 20 vuotta	1 012	29,1

Suurin osa (96 %) kyselyyn vastanneista opetus- ja ohjaushenkilöstön jäsenistä työskenteli suomenkielisen koulutuksen järjestäjän palveluksessa (ks. Taulukko 7). Enemmistö (71 %) työskenteli isoilla koulutuksen järjestäjillä, joissa opiskeli yli 3 000 opiskelijaa.

TAULUKKO 7. Opetus- ja ohjaushenkilöstökyselyyn vastanneet (n = 3 473) koulutuksen järjestäjään liittyvien taustatietojen mukaan

Vastaajan työnantajan koko ja kieli		Osuus vastanneista (%)	Vastanneiden määrä (n)
Järjestäjän koko	yli 3000 opiskelijaa (suuri)	70,7	2457
	500–3000 opiskelijaa (keskisuuri)	21,6	749
	alle 500 opiskelijaa (pieni)	7,7	267
Järjestäjän kieli	suomi	96,3	3344
	ruotsi	3,7	129